DOC 06390

מרכז הבינתחומי בהרצליה פר־
תח בשנת הלימודים הבאה
פרוייקט חדש עם הרבה יומרות
ותווית מחיר מרשימה (25 אלף
שקל לשנה): בית־ספר לאודר
למימשל, מדיניות ודיפלומטיה. את השיעור
הראשון בתקשורת יוכלו להקדיש שם ל"איך
שיווקנו את הרעיון". אחרי העלונים וההודעות
הסטנדרטיות לעיתונות, הגיע תור המודעות
("מכאן ייצא ראש הממשלה הבא"), ואחריהן
הזמנה להצטרף לשיחה בין הדיקן המיועד, למ־
יועד לעמוד בראש חטיבת התקשורת בבית־הס־
פר החדש, תחת הכותרת: "סבא שלו דפק את
סבא שלי".

בעמדת "סבא שלו" ניצב דוד בן־גוריון ז"ל,
ראש הממשלה הראשון של מדינת ישראל וה־
איש שהכריז על הקמתה. בעמדת "סבא שלי"
ניצב יוסף שפרינצק ז"ל, יו"ר הכנסת הראשון,
שכיהן בתפקיד עשר שנים, רצה להיות נשיאה
השני של המדינה, אך מינויו טורפד בידי בן־גו־
ריון. בעמדות הנכדים המפוייסים מתכנסים
ד"ר יריב בן־אליעזר, הדיקן היוצא של בית־הס־
פר לתקשורת במכללה למינהל, והאיש שהריץ
לכנסת ה־13 את רפול ושבעת המופלאים;
ופרופ' אהוד שפרינצק, הדיקן המיועד, לשעבר
איש החוג למדע המדינה באוניברסיטה העב־
רית, שהתמחה בחקר הימין בישראל.

■

עוד לפני שאני מספיקה להגיד את המלה
"סבא", הם סוקרים בשטף את הבייבי המשותף,
פרוייקט ראשון מסוגו בישראל, נסיון לתרגם
למונחים של תואר ראשון נושאים ותחומי
הכשרה הנלמדים בעולם במסגרות של תואר
שני (כמו בית־הספר ע"ש קנדי למימשל באר־
ניברסיטת הרווארד בארה"ב, ובית־הספר הג־
בוה למינהל בצרפת), לשלב תיאוריה ומעשה
בתחומי מדע המדינה ויחסים בינלאומיים.
"זיהינו את פרופיל התלמיד שיבוא אלינו",
שח שפרינצק בהתלהבות. "אלה אנשים עם
אמביציות, שרוצים להגיע מהר לעמדות
השפעה. אנחנו הולכים לתת לסטודנטים כלי
עבודה שיוכלו להפוך כבר אחרי הבי.איי. למ־
נהלים שמסוגלים לנהל משרד, לאנשים שיוד־
עים להופיע בתקשורת, כי אין היום תפקיד
פוליטי בלי תקשורת".

שפרינצק דוהר קדימה עם נתונים (סיור לי־
מודים בניו יורק ו־וושינגטון, סדנאות, טלווי־
זיה במעגל סגור), והבטחות (אפשרות
לקריירה בחו"ל, סיוע במציאת עבודה); בן־
אליעזר מדבר על בוגרים כ"שגרירים של מסר
ומחוייבות", ובשוך מתקפת השיכנוע הראשו־
נית הם מסכימים שאולי לא ממש ראש הממש־
לה הבא ייצא מפה, אבל ראש עיר עתידי –
בהחלט אפשרי.

שפרינצק, בן 59, ובן־אליעזר, עוד חודשי־
ים בן 60, הכירו כסטודנטים בארה"ב. שפרינ־
צק למד ב'ייל', בן־אליעזר ב'אוניברסיטת ניו
יורק'. "אנחנו מכירים כבר 100 שנה", אומר
שפרינצק. "קיבלתי אותו לעבודה באירגון
הסטודנטים הישראלים בארה"ב, ושמרנו מאז
על קשר טוב". שלא לדבר על הערכה מקצו־
עית הדדית שהשניים שופעים, מה שלא סותר
את הזיכרון ההיסטורי.

תגיד יריב, סבא שלך באמת דפק את סבא שלו?

"הרבה אנשים שהיו בסביבת בן־גוריון מרגי־
שים פגועים בגלל שהיתה לו עוצמה, גם באי־
שיות וגם בכוח הפוליטי. הוא היה איש מאוד
ממוקד על מטרה, ואולי לא ענק ביחסי אנוש. אני
מתאר לעצמי שהיו בסביבתו מי שנפגעו".

שפרינצק: "סבא שלי היה יו"ר הכנסת הרא־
שון ומועמד טבעי להיבחר לנשיא השני אחרי
ויצמן. אבל אז לא היה כל־כך עניין של מפל־
גות, לא היו פריימריס, איש אחד היה צריך
להכריע. ובן־גוריון הכריע לטובת בן־צבי,
שהיה כמעט עלום, כשהחשבונות בעצם חוזרים
למאבקים אישיים של 'הפועל הצעיר' ו'אחדות
העבודה', שני הזרמים שהקימו את מפא"י. בן־
גוריון ייצג את 'אחדות העבודה' האקטיבי־
טית, סבא שלי את 'הפועל הצעיר', שהיה יותר
מתון ו'פיסניקי' ופחות סוציאליסטי. הם עבדו
יפה יחד, אבל ב־'52', כשהגיע הרגע להכריע על
הנשיאות, בן־גוריון, שאף פעם לא שכח כלום
והיה איש עם עוצמה, הכריע בצורה חותכת וג־
רם לסבי שלא יהיה נשיא.

"היחס של סבא שלי אליו היה אמביוולנטי.
סבי מאוד לא אהב אגרסיביות ואקטיביזם, אבל
לא היה לו ספק שבן־גוריון היה ענק, האיש
המתאים להביא את עם ישראל לעצמאות. אז
הוא קיבל את פסיקתו, אבל הפצע נשאר".

במה זה התבטא?

"הייתי ילד קטן אז לא שמעתי מלה ממנו.
אבל ידענו שנשאר פצע. סבא שלי היה איש ממ־
לכתי, הוא לא ראה בתפקיד יו"ר הכנסת כלי
להתקדם בעזרתו. הוא היה גאה ומאושר בתפ־
קיד, אבל חשב שיכול היה להיות נשיא".

בן־אליעזר: "אני יודע שסבא שלי אהב והע־
ריך את יצחק בן־צבי וראה בו אדם ראוי. אני לא
מודע, וגם לא עסקתי מאוחר יותר בנושא של
מאבקים אישיים שהיו במפא"י. יכול להיות
שהיו מי שנפגעו מהחלטות פרסונליות שלו,
אבל מבחינתו זה לא היה פרסונלי. היתה לו מט־
רה. לא נעים לי להלל את סבא שלי, אבל בן־גו־
ריון היה משכמו ומעלה מכל אנשי מפא"י
בתקופתו, והם הכירו בגדולתו. חלק גדול מהאנ־
שים, כמו שפרינצק, שחשבו שמגיע להם תפקיד
שלא קיבלו, לא ראו את זה כפגיעה אישית".

שפרינצק: "ראו, ראו".

בן־אליעזר: "רגע, אני אתן דוגמה: משה
שרת. שסבי הוריד מעמדת השפעה והיו ביניהם
מחלוקות רציניות, היה איש מריר עד יום מותו
והוריש את שנאתו הלאה. בנו, יעקב שרת, פיר־
סם את יומניו".

שפרינצק: "ושרת הכניס ביומנים מיליון הע־
רות סרקסטיות".

בן־אליעזר: "וקטנוניות, כמו 'למה המכונית
שלי היא השלישית בשיירה'".

שפרינצק: "ואיך שסבא שלי אוכל בצורה לא
מנומסת".

בן־אליעזר: "אולי בגלל זה הוא לא קיבל את
הנשיאות. הכעס והעלבון של שרת עבר לבנו.
אני חושב שאצלנו אין את זה. המחלוקות בין
סבינו היו רלוונטיות לאותה תקופה, ואנחנו לא
נושאים אהבות ושנאות".

שפרינצק: "אני אישית הערצתי את בן־גורי־
ון. אני זוכר את עצמי כסטודנט כותב לו מכתב
הערצה אחרי שהודח ממפא"י".

שניכם התייחסתם בעבר למצב של להיות נכד של אישיות חשובה. אהוד סיפר איך סבא שלו שטף אותו על מעשה קונדס קטן; יריב, אתה דיברת על המחסומים ששמת לעצמך.

בן־אליעזר: "היה לי עול שלקחתי על עצמי,
שיש דברים שאני לא יכול לעשות כי יש עלי
צל גדול. אני זוכר בשבוע הראשון בכיתה ט'
הפרעתי בשיעור פיסיקה, אז המחנך לקח אותי
לשיחה ואמר שאני צריך להיות דוגמה לאחרים.
כששאלתי למה, הוא אמר 'כי אתה נכד של בן־
גוריון'. בלעתי את זה, כי הייתי ילד טוב, אבל
אז התחילה בי מרדנות בסמכות, כי חשבתי
שהוא דורש משהו מוגזם מילד בן 14.

"בדברים של פרחחות סתם וגם בחיזור, היה
לי עול שלקחתי על עצמי. כל בחורה שהתחלתי
לצאת איתה ואמרה שהיא רוצה להכיר את סבא
שלי – למחרת כבר לא היתה חברה שלי. אולי
עם דליה, אשתי, נשארתי כי היא אמרה שהיא
אוהבת את בגין".

שפרינצק: "אני מודה שהתפרחחתי בלי חש־
בון. אבל אני זוכר תקופה שלא רציתי שיידעו
שאני הנכד של שפרינצק. הייתי בן 12־13, בק־
ייטנה בהרסים, ונורא סבלתי מזה שאני הנכד
של שפרינצק. רציתי להיות אנונימי. לצערי,

מקובלת עליכם ההנחה שהסבים שלכם לא היו שותפים בפוליטיקה של היום?

שפרינצק: "לא. סבא שלו היה מנצח כל מער־
כת בחירות, גם היום. העוצמה והכריזמה שלו
היו מנצחות את הקול הצווחני שלו. היתה בו
עוצמה שאף אחד לא הגיע אליה. סבא שלי הוא
דמות בכלל אחרת. הוא לא פנה להמונים, היה
מאוד צנוע וממלכתי. כוחו היה בהשפעה אי־
שית. הוא לא היה שורד. בן־גוריון היה מנצח גם
את ביבי".

בן־אליעזר: "לסבא שלי היתה הדרה ועוצמה
אדירה בפנים ובניגוד לתפיסת הכוח, היתה לו
רכות בהבעה. במספר ראיונות טלוויזיוניים
שנתן, הוא היה מעולה. כושר המיקוד שלו היה
כל־כך מעולה, שידע להתעלם מהמצלמה והיה
טבעי. איפה הייתי מתקן אותו? באורך של הדב־
רים. הוא היה פותח המון סוגריים בדיבור, והט־
לוויזיה לא טולרנטית לזה. לסבא שלי, גם
בערוב ימיו, היתה אנרגיה ולהט בדיבור ובמ־
בע. היה רק צריך ללמד אותו לדבר בקצת יותר
סלנגיות".

שפרינצק: "אני כבר אומר לך שהוא לא היה
מקשיב לך".

בן־אליעזר: "אהוד צודק, הוא היה איש שהר־
לך עם אמונתו, אבל בגלל שהיה אינטליגנטי
אני משוכנע שהיה לומד כמה טריקים לשיפור".